

УДК 351.746:355.1(477)

Зверев Антон Віталійович

майстер спорту України,
член відділення НОК України в Київській
області,
викладач кафедри правоохоронної
діяльності
Державний податковий університет
ORCID: 0009-0009-9557-4667

<https://doi.org/10.25313/3083-7774-2026-5-21>

ВЗАЄМОДІЯ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ТА СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ: ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ПРАКТИКИ

Анотація. Вступ. В умовах повномасштабної збройної агресії проти України питання забезпечення національної безпеки набувають особливого значення. Ефективне реагування на сучасні загрози потребує належної координації діяльності правоохоронних органів та суб'єктів сектору безпеки і оборони України. Сучасні безпекові виклики характеризуються комплексністю та багатовекторністю, що зумовлює необхідність тісної міжвідомчої взаємодії під час виконання завдань із захисту державного суверенітету, територіальної цілісності, конституційного ладу та забезпечення правопорядку. Особливої актуальності набувають питання обміну інформацією, спільного планування заходів безпеки, документування воєнних злочинів, протидії диверсійній діяльності, кіберзагрозам та іншим посяганням на національну безпеку держави. За таких умов удосконалення механізмів взаємодії правоохоронних органів із суб'єктами сектору безпеки і оборони є одним із пріоритетних напрямів розвитку системи національної безпеки України.

Мета. Метою дослідження є комплексний аналіз нормативно-правових та організаційних засад взаємодії правоохоронних органів із суб'єктами сектору безпеки і оборони України, дослідження особливостей реалізації такої взаємодії в умовах воєнного стану, узагальнення сучасної практики міжвідомчого співробітництва та визначення перспектив удосконалення відповідних механізмів забезпечення національної безпеки.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) Конституція України, Закон України «Про національну безпеку України», Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність», Закон України «Про Національну поліцію», Закон України «Про Службу безпеки України», інші нормативно-правові акти, що регулюють діяльність суб'єктів сектору безпеки і оборони; 2) наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених з питань національної безпеки, правоохоронної діяльності та міжвідомчої взаємодії; 3) матеріали практичної діяльності правоохоронних органів та сектору безпеки і оборони України в умовах воєнного стану.

У процесі дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання, зокрема метод аналізу та синтезу (для дослідження нормативно-правових засад взаємодії суб'єктів сектору безпеки і оборони), системно-структурний метод (для визначення місця правоохоронних органів у системі забезпечення національної безпеки), формально-юридичний метод (для аналізу чинного законодавства України), порівняльно-правовий метод (для дослідження окремих аспектів міжнародного досвіду міжвідомчої взаємодії), а також метод логічного узагальнення (для формулювання висновків і пропозицій).

Результати. У статті проаналізовано законодавчі та організаційні засади взаємодії правоохоронних органів і сектору безпеки і оборони України в сучасних умовах. Визначено, що ключову роль у забезпеченні міжвідомчої координації відіграють органи, які здійснюють правоохоронні функції, а також суб'єкти сектору

Copyright © The Author(s).

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

безпеки і оборони, визначені Законом України «Про національну безпеку України». Розкрито основні напрями сучасної взаємодії, серед яких особливе значення мають інформаційний обмін, координація діяльності в умовах воєнного стану, спільне реагування на загрози національній безпеці, протидія злочинам проти основ національної безпеки, документування воєнних злочинів, забезпечення громадської безпеки на деокупованих територіях та впровадження цифрових технологій у діяльність відповідних органів.

Досліджено практичні приклади реалізації міжвідомчої взаємодії під час документування воєнних злочинів, виявлення колабораційної діяльності та забезпечення стабілізаційних заходів на звільнених територіях України. Особливу увагу приділено розвитку сучасних інформаційно-аналітичних систем, зокрема функціонуванню Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів «Оберіг», який забезпечує інтеграцію інформаційних ресурсів різних державних органів та сприяє підвищенню ефективності управлінських рішень у сфері оборони.

Встановлено, що сучасна система взаємодії правоохоронних органів та сектору безпеки і оборони України характеризується поступовим переходом до комплексної моделі міжвідомчого співробітництва, заснованої на координації дій, оперативному обміні інформацією, спільному використанні інформаційно-аналітичних ресурсів та впровадженні цифрових технологій. Водночас зберігаються окремі проблеми, пов'язані з дублюванням повноважень окремих суб'єктів, недостатньою інтеграцією інформаційних систем та необхідністю подальшого вдосконалення нормативно-правового забезпечення міжвідомчої взаємодії.

Перспективи. Перспективними напрямками подальших наукових досліджень є розроблення ефективних механізмів цифрової координації діяльності правоохоронних органів та сектору безпеки і оборони, удосконалення правових засад інформаційного обміну між суб'єктами забезпечення національної безпеки, впровадження стандартів Європейського Союзу та НАТО у сфері міжвідомчої взаємодії, а також дослідження сучасних інформаційних технологій та інструментів штучного інтелекту для підвищення ефективності протидії загрозам національній безпеці України.

Ключові слова: правоохоронні органи, сектор безпеки і оборони України, національна безпека, взаємодія, воєнний стан, інформаційний обмін, цифрові технології, інформаційно-аналітичне забезпечення, європейська інтеграція.

Постановка проблеми. В умовах повномасштабної збройної агресії проти України питання забезпечення національної безпеки та оборони набуло особливого значення. Сучасні загрози державному суверенітету, територіальній цілісності, громадській безпеці та конституційному ладу потребують консолідації зусиль усіх суб'єктів сектору безпеки і оборони України. За таких обставин ефективність протидії злочинності, терористичним проявам, диверсійній діяльності, кіберзагрозам та іншим посяганням на національну безпеку значною мірою залежить від належної взаємодії правоохоронних органів із військовими формуваннями, розвідувальними органами, спеціальними службами та іншими складовими сектору безпеки і оборони.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що сучасна практика функціонування правоохоронних органів свідчить про постійне розширення спектра завдань, які потребують міжвідомчої координації. Особливо дане стосується забезпечення правопорядку в умовах воєнного стану, протидії колабораційній діяльності, документування воєнних злочинів, охорони об'єктів критичної інфраструктури, захисту державного кордону та нейтралізації загроз державній безпеці. Незважаючи на наявність нормативно-правової бази, практика свідчить про існування окремих проблем, пов'язаних із розмежуванням компетенції суб'єктів взаємодії, обміном інформацією, координацією спільних заходів та впровадженням сучасних механізмів управління.

Наукове значення дослідження полягає у необхідності подальшого розвитку теоретичних підходів до розуміння сутності та форм взаємодії правоохоронних органів і сектору безпеки та оборони України в умовах трансформації безпекового середовища. Практичне значення обумовлюється потребою вдосконалення механізмів міжвідомчої співпраці, підвищення ефективності реалізації державної політики у сфері національної безпеки та адаптації діяльності правоохоронних органів до сучасних викликів. У зв'язку з окресленим дослідження особливостей сучасної практики взаємодії правоохоронних органів та сектору безпеки і оборони України є важливим як для розвитку правової науки, так і для вдосконалення діяльності державних інституцій у сфері забезпечення національної безпеки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика взаємодії правоохоронних органів, військових формувань та інших суб'єктів сектору безпеки і оборони України є предметом активного наукового обговорення, особливо в умовах воєнного стану та трансформації безпекового середовища. У сучасній юридичній науці значна увага приділяється питанням організації міжвідомчої співпраці, координації діяльності суб'єктів протидії злочинності, інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронної діяльності, а також особливостям документування воєнних злочинів.

Окремі теоретичні аспекти поняття взаємодії суб'єктів протидії злочинності досліджував С. Спільник, який акцентував увагу на її сутності, обов'язкових ознаках та значенні узгодженості дій між відповідними органами. Питання взаємодії слідчого з іншими учасниками кримінального провадження під час розслідування воєнних злочинів розглядали Т. Абдуллаєв та А. Піддубна, наголошуючи на важливості

поєднання процесуальних, організаційних та інформаційних механізмів у межах кримінального провадження. Значний інтерес становлять також праці Т. Волошанівської, яка аналізувала взаємодію слідчих та оперативних підрозділів у контексті організації розслідування кримінальних правопорушень.

Проблеми координації правоохоронних органів під час розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень досліджувала О. Галицька. Її підхід є важливим для розуміння взаємодії як нормативно регламентованої спільної діяльності рівноправних суб'єктів, спрямованої на досягнення загальної мети. Питання інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронної діяльності розкрито у працях С. Марка, де підкреслюється значення своєчасного обміну інформацією та аналітичної обробки даних для ефективної протидії кримінальним правопорушенням. Окремі аспекти трансформації правоохоронної діяльності в умовах воєнного стану висвітлено у дослідженнях Г. Степанової, яка звертає увагу на зміну пріоритетів правоохоронної системи під впливом воєнних загроз. Водночас окремі питання протидії кримінальним правопорушенням проти основ національної безпеки України досліджувалися К. Терещенко, а проблематика забезпечення публічної безпеки та порядку на деокупованих територіях — В. Чолаком. Зазначені наукові напрацювання мають важливе значення для розуміння практичних аспектів взаємодії правоохоронних органів із військовими формуваннями, органами державної влади та місцевого самоврядування у складних безпекових умовах.

Метою статті є дослідження теоретико-правових засад та особливостей сучасної практики взаємодії правоохоронних органів і суб'єктів сектору безпеки та оборони України, визначенні основних напрямів, форм і механізмів такої взаємодії в умовах воєнного стану, а також окресленні проблемних аспектів та перспектив удосконалення міжвідомчої взаємодії у сфері забезпечення національної безпеки держави.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) Конституція України, Закон України «Про національну безпеку України», Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність», Закон України «Про Національну поліцію», Закон України «Про Службу безпеки України», інші нормативно-правові акти, що регулюють діяльність суб'єктів сектору безпеки і оборони; 2) наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених з питань національної безпеки, правоохоронної діяльності та міжвідомчої взаємодії; 3) матеріали практичної діяльності правоохоронних органів та сектору безпеки і оборони України в умовах воєнного стану.

У процесі дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання, зокрема метод аналізу та синтезу (для дослідження нормативно-правових засад взаємодії суб'єктів сектору безпеки і оборони), системно-структурний метод (для визначення місця правоохоронних органів у системі забезпечення національної безпеки), формально-юридичний метод (для аналізу чинного законодавства України), порівняльно-правовий метод (для дослідження окремих аспектів міжнародного досвіду міжвідомчої взаємодії), а також метод логічного узагальнення (для формулювання висновків і пропозицій).

Виклад матеріалу дослідження та його основні результати. Однією з ключових умов забезпечення національної безпеки будь-якої держави є ефективне функціонування системи органів, уповноважених здійснювати захист її суверенітету, територіальної цілісності, конституційного ладу та правопорядку. В Україні особливої актуальності це питання набуло після початку збройної агресії РФ у 2014 році та повномасштабного вторгнення у 2022 році. Сучасні безпекові виклики продемонстрували, що жоден правоохоронний орган або військове формування не здатні самостійно забезпечити належний рівень протидії загрозам національній безпеці. Саме тому важливого значення набуває налагоджена взаємодія між правоохоронними органами та іншими складовими сектору безпеки і оборони України.

Поняття сектору безпеки і оборони отримало законодавче закріплення у Законі України «Про національну безпеку України» [1]. Відповідно до положень зазначеного нормативно-правового акта сектор безпеки і оборони охоплює сили безпеки, сили оборони, оборонно-промисловий комплекс, а також громадян і громадські об'єднання, які на добровільних засадах беруть участь у забезпеченні національної безпеки держави. До складу сил безпеки належать правоохоронні та розвідувальні органи, спеціальні державні органи з правоохоронними функціями, сили цивільного захисту та інші суб'єкти, на які покладено завдання щодо забезпечення державної безпеки і правопорядку. Сили оборони представлені насамперед Збройними Силами України, Національною гвардією України, Державною спеціальною службою транспорту та іншими військовими формуваннями, утвореними відповідно до законодавства.

Правовою основою взаємодії між правоохоронними органами та суб'єктами сектору безпеки і оборони виступає ціла система нормативно-правових актів. Визначальне значення мають положення Конституції України, відповідно до статті 17 якої захист суверенітету та територіальної цілісності держави, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави. Поряд із Конституцією України [2] правові засади співробітництва визначаються Законами України «Про національну безпеку України» [1], «Про оборону України» [3], «Про Національну поліцію» [4], «Про Службу безпеки України» [5], «Про Національну гвардію України» [6], «Про Державну прикордонну службу України» [7], «Про оперативно-розшукову діяльність» [8], «Про боротьбу з тероризмом» [9], «Про правовий режим воєнного стану» [10] та іншими нормативними актами. Значну роль також відіграють підзаконні акти, міжвідомчі

інструкції, накази та положення, які регламентують порядок координації дій відповідних органів у конкретних сферах діяльності.

Відзначимо, що поняття «взаємодія» частково розкривається у підзаконних нормативно-правових актах, однак більшість наведених там дефініцій залишаються доволі узагальненими. Найбільш змістовне тлумачення цього терміну, на нашу думку, міститься у «Положенні про організацію та несення служби з охорони дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав та представництв міжнародних організацій в Україні військовими частинами і підрозділами Національної гвардії України», затвердженому наказом МВС України від 02.02.2016 № 74. У цьому нормативному акті підкреслюється, що взаємодія означає узгодження роботи підрозділів за метою, завданнями, місцем, часом і способами реалізації дій, необхідних для досягнення визначеної мети [11].

Наведене вище тлумачення дає змогу виокремити основні характеристики взаємодії, серед яких: участь щонайменше двох суб'єктів; виконання певних активних дій; наявність спільної мети; а також узгодженість щодо завдань, місця, часу та способів їх реалізації [12, с. 305]. Вартим уваги є підхід Т. Абдулаєва та А. Піддубної, які, «поєднуючи філософську й правову концепції взаємодії з актуальними тенденціями у сфері протидії злочинності, трактують її як специфічну форму соціальних відносин. Дослідники наголошують, що такі відносини можуть виникати відповідно до правових норм або формуватися в рамках діяльності, яка не суперечить законодавству. Сутність взаємодії, на їхню думку, реалізується через комплекс інформаційних, організаційних, матеріально-фінансових та інших заходів стимулюючого й контролюючого характеру, спрямованих на досягнення визначених цілей у боротьбі зі злочинністю» [13, с. 689].

Запропонований підхід помітно відрізняється від попереднього, адже акцентує увагу на таких ключових характеристиках взаємодії: її розуміння як особливого різновиду соціальних відносин; обов'язкова відповідність законодавчим нормам; здійснення у формі конкретних дій; наявність визначеної мети. Ми поділяємо думку про те, що взаємодія суб'єктів, які протидіють злочинності, справді становить окремий вид соціальних відносин, оскільки об'єднує різні сторони та має власну структуру. Вона включається у ширшу систему суспільних відносин, характеризується чіткою цілеспрямованістю, специфічними учасниками та змістом. Водночас визначальним є дотримання вимоги законності. Якщо суб'єкти виходять за межі правового регулювання, то навіть за наявності інших ознак взаємодії такі відносини переходять у площину інших соціальних зв'язків, зокрема кримінально-правових, що виникають через вчинення протиправних дій [12, с. 306].

Разом із тим наведене тлумачення взаємодії суб'єктів протидії злочинності видається не цілком завершеним. Передусім у ньому не акцентовано, що кінцева мета такої взаємодії є спільною та чітко визначеною — здійснення протидії злочинності. Важливою видається й характеристика узгодженості дій, адже її відсутність фактично унеможливує формування специфічних суспільних відносин між суб'єктами. Ба більше, без узгодженості сам факт взаємодії не може вважатися таким, що відбувся. Т. Волошанівська пропонує «двоаспектне розуміння цієї категорії. По-перше, взаємодія розглядається як елемент, що характеризує організаційну складову управління діяльністю суб'єктів, які здійснюють протидію злочинності. По-друге, через механізми взаємодії сама організаційна структура демонструє рівень своєї оптимальності, обґрунтованості та результативності. Науковиця підкреслює, що взаємодія у межах кримінологічної діяльності проявляється як у внутрішній роботі системи (структурна та системна організація), так і в реалізації її основних функцій назовні — запобіганні та припиненні злочинів і правопорушень, забезпеченні захисту економічних інтересів держави й громадян тощо» [14, с. 165].

Подані міркування є цінними, адже вони окреслюють окремі форми взаємодії та сприяють глибшому розумінню її змісту. Водночас такий підхід не повністю відображає сутність цієї категорії та не охоплює всіх її ключових ознак. У науковій літературі наявна значна кількість інших трактувань поняття «взаємодія суб'єктів протидії злочинності». Так, О. Галицька пропонує розглядати взаємодію як «нормативно регламентовану спільну діяльність рівноправних суб'єктів, які здійснюють спільні або узгоджені дії з метою досягнення загальних і превентивних завдань у сфері боротьби зі злочинністю». Дослідниця також наголошує, що «участь різних суб'єктів у цьому процесі, а також спільність цілей і певна ієрархічність у їхніх взаєминах зумовлюють взаємозалежність та цілеспрямований характер їхньої діяльності, спрямованої на захист інтересів держави» [15, с. 176].

Без сумніву, наведений висновок стосується передусім внутрішньої взаємодії в органах внутрішніх справ. Проте, на наш погляд, сформульовані положення можуть бути поширені й на співпрацю зовнішніх суб'єктів, які здійснюють протидію злочинності. Так, взаємодію доцільно розглядати як нормативно врегульовану спільну діяльність рівноправних учасників, що виконують спільні або узгоджені дії з метою досягнення визначених завдань. До ключових характеристик такої взаємодії належать участь щонайменше двох суб'єктів, їх рівноправність, нормативне закріплення порядку взаємодії, наявність спільної мети — протидія злочинним проявам — та обов'язкова узгодженість дій між усіма сторонами [12, с. 306]. Саме такий підхід є більш комплексним і повніше розкриває сутність взаємодії. Попри те, що більшість ознак

уже були предметом аналізу, особливої уваги потребує характеристика рівності прав суб'єктів, які беруть участь у протидії злочинності.

З оглядом на вище окреслене, можемо стверджувати, що взаємодія правоохоронних органів та сектору безпеки і оборони являє собою складну систему організаційних, правових, інформаційних та управлінських зв'язків, спрямованих на досягнення спільної мети — забезпечення національної безпеки України. Традиційно розглядається як узгоджена діяльність кількох суб'єктів, що здійснюється шляхом координації зусиль, обміну інформацією, спільного планування заходів та реалізації визначених завдань.

У сучасних умовах одним із найважливіших напрямів взаємодії є обмін оперативною та аналітичною інформацією [16, с. 211]. Досвід протидії збройній агресії засвідчив, що своєчасне отримання інформації про потенційні загрози є необхідною умовою ефективного реагування на них. Саме тому особливого значення набуває співробітництво між Службою безпеки України, Національною поліцією України, органами військової розвідки, Державною прикордонною службою України та іншими суб'єктами сектору безпеки і оборони. Інформаційний обмін дозволяє оперативно виявляти диверсійно-розвідувальні групи, запобігати терористичним актам, викривати агентурні мережі держави-агресора та своєчасно реагувати на інші загрози державній безпеці.

Варто наголосити, що особливого розвитку міжвідомча взаємодія набула після введення воєнного стану. У даний період відбулося суттєве посилення координації діяльності правоохоронних органів із військовими формуваннями, військовими адміністраціями та органами державної влади [17, с. 138]. Значно розширилася практика створення спільних оперативних штабів, координаційних центрів та міжвідомчих робочих груп, які забезпечують оперативне прийняття управлінських рішень і координацію заходів із забезпечення національної безпеки. Водночас саме воєнний стан виявив окремі проблеми нормативного та організаційного характеру, пов'язані з розмежуванням повноважень різних суб'єктів, порядком доступу до інформації та функціонуванням міжвідомчих інформаційних ресурсів.

Важливим напрямом сучасної взаємодії є спільна протидія злочинам проти основ національної безпеки України [18, с. 228]. У сучасних умовах правоохоронні органи дедалі частіше стикаються із злочинами, які мають комплексний характер та пов'язані з діяльністю іноземних спецслужб, диверсійними заходами, колабораційною діяльністю, фінансуванням держави-агресора або поширенням ворожої пропаганди. Доцільно підкреслити, що ефективне розслідування таких кримінальних правопорушень неможливе без тісної співпраці між органами досудового розслідування, оперативними підрозділами, спеціальними службами та військовими структурами. Саме тому сучасна практика свідчить про поступовий перехід від ізольованої діяльності окремих органів до комплексного міжвідомчого підходу у сфері забезпечення державної безпеки.

Окремо відзначимо щодо взаємодії правоохоронних органів та сил оборони під час документування воєнних злочинів. Показовим прикладом ефективною взаємодії правоохоронних органів та сил оборони України під час документування воєнних злочинів стала діяльність державних органів після деокупації міста Буча Київської області навесні 2022 року. Після звільнення населеного пункту підрозділами Збройних Сил України та інших сил оборони до роботи були залучені слідчі Національної поліції України, прокурори Офісу Генерального прокурора, співробітники Служби безпеки України, експерти-криміналісти, представники Державної служби України з надзвичайних ситуацій, судово-медичні експерти, а також міжнародні експертні місії.

У межах спільної діяльності здійснювалися огляди місць подій, ексгумація тіл загиблих, фіксація наслідків обстрілів цивільної інфраструктури, збір речових доказів, опитування свідків та потерпілих, аналіз документів і цифрових матеріалів. Важливу роль відігравали військові підрозділи, які забезпечували безпеку роботи слідчо-оперативних груп на звільненій території та надавали інформацію щодо обставин бойових дій. У результаті такої взаємодії було задокументовано численні факти вбивств цивільного населення, катувань, незаконного позбавлення волі та інших порушень законів і звичаїв війни, передбачених статтею 438 Кримінального кодексу України [19].

Не менш важливою є співпраця правоохоронних органів та сектору безпеки і оборони у сфері забезпечення громадського порядку на деокупованих територіях [20]. Після звільнення населених пунктів від окупації виникає необхідність проведення комплексу стабілізаційних заходів, спрямованих на відновлення діяльності органів державної влади, забезпечення безпеки населення, виявлення осіб, причетних до співпраці з окупаційними адміністраціями, а також відновлення законності та правопорядку. Реалізація таких заходів можлива лише за умови узгоджених дій військових формувань, правоохоронних органів та органів місцевої влади.

Сучасна практика також свідчить про зростання ролі цифрових технологій у забезпеченні взаємодії між суб'єктами сектору безпеки і оборони. Розвиток електронних інформаційних систем, захищених каналів зв'язку, автоматизованих баз даних та аналітичних платформ дозволяє значно підвищити оперативність обміну інформацією та ефективність управлінських рішень. Показовим прикладом впровадження цифрових технологій у сфері взаємодії суб'єктів сектору безпеки і оборони є створення та функціонування Єдиного

державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів «Оберіг» [21]. У період дії воєнного стану зазначена інформаційно-комунікаційна система стала важливим інструментом обміну даними між Міністерством оборони України, територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки, Державною прикордонною службою України, Національною поліцією України та іншими державними органами. Наголосимо, що запровадження реєстру дозволило автоматизувати процеси військового обліку, актуалізації персональних даних військовозобов'язаних, перевірки інформації про осіб та забезпечити оперативний доступ уповноважених органів до необхідних відомостей. Водночас використання цифрових платформ сприяло підвищенню швидкості прийняття управлінських рішень, зменшенню обсягу паперового документообігу та покращенню координації між суб'єктами сектору безпеки і оборони.

Підсумовуючи викладене, варто зазначити, що, попри суттєві позитивні зміни, система взаємодії правоохоронних органів та сектору безпеки і оборони України потребує подальшого вдосконалення. Насамперед актуальним залишається питання усунення дублювання повноважень окремих органів, удосконалення механізмів міжвідомчого обміну інформацією та подальшої гармонізації законодавства у сфері національної безпеки. Практика функціонування суб'єктів сектору безпеки і оборони в умовах воєнного стану продемонструвала як ефективність наявних механізмів координації, так і наявність певних організаційних та нормативно-правових прогалин, що можуть негативно впливати на оперативність прийняття рішень і результативність спільних заходів. Важливим напрямом реформування залишається адаптація діяльності правоохоронних органів до стандартів Європейського Союзу та НАТО, що відповідає стратегічному курсу України на європейську та євроатлантичну інтеграцію. Особливого значення набуває впровадження сучасних підходів до стратегічного планування, ризик-орієнтованого управління, міжвідомчої координації та демократичного цивільного контролю над сектором безпеки і оборони. Водночас потребують подальшого розвитку цифрові інструменти взаємодії, захищені інформаційні системи, механізми кіберзахисту та сучасні засоби аналітичного супроводу управлінських рішень.

Досвід протидії збройній агресії РФ підтвердив, що ефективне забезпечення національної безпеки можливе лише за умови комплексного підходу та консолідації зусиль усіх суб'єктів сектору безпеки і оборони. Саме взаємодія між правоохоронними органами, військовими формуваннями, спеціальними службами, органами державної влади та міжнародними партнерами стала одним із ключових чинників збереження стійкості держави в умовах воєнних викликів. У зв'язку з цим подальший розвиток системи міжвідомчого співробітництва повинен ґрунтуватися на принципах законності, оперативності, взаємної відповідальності, інформаційної відкритості та єдності стратегічної мети.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, взаємодія правоохоронних органів та сектору безпеки і оборони України в сучасних умовах є одним із визначальних чинників забезпечення національної безпеки держави. Воєнний стан значно посилив потребу в ефективній координації діяльності всіх суб'єктів безпеки, а також продемонстрував необхідність постійного вдосконалення механізмів міжвідомчого співробітництва. Подальший розвиток даної системи повинен ґрунтуватися на принципах законності, оперативності, комплексності та узгодженості дій усіх суб'єктів сектору безпеки і оборони, що сприятиме зміцненню обороноздатності держави та підвищенню рівня захисту національних інтересів України.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ФІНАНСУВАННЯ: Автори не отримували фінансування для цього дослідження.

ЗАЯВА ПРО ДОСТУПНІСТЬ ДАНИХ: Не застосовується.

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ: Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Література

1. Про національну безпеку України : Закон України від 24.01.2026 р. № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення: 19.04.2026).
2. Конституція України від 01.01.2020 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 19.04.2026).
3. Про оборону України : Закон України від 12.04.2026 р. № 1932-XII. *Відомості Верховної Ради*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text> (дата звернення: 19.04.2026).
4. Про Національну поліцію : Закон України від 12.04.2026 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення: 19.04.2026).

5. Про Службу безпеки України : Закон України від 13.12.2025 р. № 2229-XII. *Відомості Верховної Ради*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text> (дата звернення: 19.04.2026).
6. Про Національну гвардію України : Закон України від 27.06.2024 р. № 876-VII. *Відомості Верховної Ради*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text> (дата звернення: 19.04.2026).
7. Про Державну прикордонну службу України : Закон України від 28.08.2025 р. № 661-IV. *Відомості Верховної Ради*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15#Text> (дата звернення: 19.04.2026).
8. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 09.08.2024 р. № 2135-XII. *Відомості Верховної Ради*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> (дата звернення: 19.04.2026).
9. Про боротьбу з тероризмом : Закон України від 09.01.2025 р. № 638-IV. *Відомості Верховної Ради*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text> (дата звернення: 19.04.2026).
10. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 04.03.2026 р. № 389-VIII. *Відомості Верховної Ради*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 19.04.2026).
11. Положення про організацію та несення служби з охорони дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні військовими частинами і підрозділами Національної гвардії України : Наказ МВС від 02.02.2016 р. № 76. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0320-16#Text> (дата звернення: 19.04.2026).
12. Спільник С.І. Сутність взаємодії суб'єктів протидії злочинності та її обов'язкові атрибути. *Юридична наука*. 2019. Том 2, № 11(101). С. 304–310.
13. Абдуллаєв Т.Т., Піддубна А.В. Взаємодія слідчого з іншими учасниками кримінального провадження під час розслідування воєнних злочинів. *Міжнародна та національна безпека: теоретичні та прикладні аспекти: матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 15 березня 2024 р.)*. Дніпро : ДДУВС, 2024. С. 688–690.
14. Волошанівська Т.В. Забезпечення взаємодії слідчих та оперативних підрозділів при розслідуванні кримінальних правопорушень, вчинених дітьми. *Правова позиція*. 2022. № 2 (35). С. 164–168. DOI: <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2022-2.34>
15. Галицька О.К. До питання взаємодії правоохоронних органів при розслідуванні кримінальних правопорушень, пов'язаних із забрудненням водних об'єктів. *Maritime security of the baltic-black sea region: challenges and threats*. 2021. С. 174–176.
16. Марко С.І. Правові основи інформаційно-аналітичної діяльності правоохоронних органів у протидії кримінальним правопорушенням проти довкілля. *Наукові відкриття та фундаментальні наукові дослідження: світовий досвід*. 2024. С. 210–213.
17. Степанова Г.М. Трансформація правоохоронної діяльності в умовах воєнного стану: виклики та пріоритети розвитку. *Доступ до правосуддя: виклики та перспективи*. 2024. С. 137–139.
18. Терещенко К. Шляхи боротьби з кримінальними правопорушеннями проти основ національної безпеки України. *Проблеми юридичної науки очима молодих науковців*. Київ : НУБІП України, 2024. С. 225–227.
19. Кримінальний кодекс України від 15.04.2026 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 19.04.2026).
20. Чолак В.Д. Адміністративно-правове регулювання забезпечення публічної безпеки та порядку на деокупованих територіях: дис. ... д-ра філос.: 081. Одеса, 2026. 257 с.
21. Про Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів : Закон України від 07.01.2026 р. № 1951-VIII. *Відомості Верховної Ради*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1951-19#Text> (дата звернення: 19.04.2026).

References

1. Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy [On National Security of Ukraine]: Law of Ukraine No. 2469-VIII of 24 January 2026. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> [in Ukrainian].
2. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine] (2020). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
3. Pro oboronu Ukrainy [On Defence of Ukraine]: Law of Ukraine No. 1932-XII of 12 April 2026. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text> [in Ukrainian].
4. Pro Natsionalnu politsiiu [On the National Police]: Law of Ukraine No. 580-VIII of 12 April 2026. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> [in Ukrainian].
5. Pro Sluzhbu bezpeky Ukrainy [On the Security Service of Ukraine]: Law of Ukraine No. 2229-XII of 13 December 2025. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text> [in Ukrainian].
6. Pro Natsionalnu hvardiiu Ukrainy [On the National Guard of Ukraine]: Law of Ukraine No. 876-VII of 27 June 2024. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18#Text> [in Ukrainian].
7. Pro Derzhavnu prykordonnu sluzhbu Ukrainy [On the State Border Guard Service of Ukraine]: Law of Ukraine No. 661-IV of 28 August 2025. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15#Text> [in Ukrainian].
8. Pro operativno-rozshukovu diialnist [On Operational and Investigative Activity]: Law of Ukraine No. 2135-XII of 09 August 2024. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text> [in Ukrainian].

9. Pro borotbu z teroryzmozom [On Combating Terrorism]: Law of Ukraine No. 638-IV of 09 January 2025. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text> [in Ukrainian].

10. Pro pravovy rehym voiennoho stanu [On the Legal Regime of Martial Law]: Law of Ukraine No. 389-VIII of 04 March 2026. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> [in Ukrainian].

11. Ministry of Internal Affairs of Ukraine. (2016). *Polozhennia pro orhanizatsiiu ta nesennia sluzhby z okhorony diplomatychnykh predstavnytstv, konsulskykh ustanov inozemnykh derzhav, predstavnytstv mizhnarodnykh orhanizatsii v Ukraini viiskovymy chastynamy i pidrozdilamy Natsionalnoi hvardii Ukrainy* [Regulation on the organization and performance of service for the protection of diplomatic missions, consular institutions of foreign states, and international organizations' representations in Ukraine by military units and subdivisions of the National Guard of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0320-16#Text> [in Ukrainian].

12. Spilnyk, S. I. (2019). Sutnist vzaiemodii subiektiv protydii zlochynnosti ta yii oboviazkovi atrybuty [The essence of interaction of crime prevention subjects and its mandatory attributes]. *Yurydychna nauka*, 2(11(101)), 304–310 [in Ukrainian].

13. Abdullaiev, T. T., & Piddubna, A. V. (2024). Vzaiemodiia slidchoho z inshymy uchastykamy kryminalnoho provadzhennia pid chas rozsliduvannia voiennykh zlochyniv [Interaction of the investigator with other participants in criminal proceedings during investigation of war crimes]. In *Mizhnarodna ta natsionalna bezpeka: teoretychni ta prykladni aspekty*, pp. 688–690 [in Ukrainian].

14. Voloshanivska, T. V. (2022). Zabezpechennia vzaiemodii slidchykh ta operatyvnykh pidrozdiliv pry rozsliduvanni kryminalnykh pravoporushen, vchynenykh ditmy [Ensuring interaction between investigative and operational units in investigations involving children]. *Pravova pozytsiia*, 2(35), 164–168 [in Ukrainian].

15. Halytska, O. K. (2021). Do pytannia vzaiemodii pravookhoronnykh orhaniv pry rozsliduvanni kryminalnykh pravoporushen, poviazanykh iz zabrudnenniam vodnykh obiektiv [On interaction of law enforcement agencies in environmental crimes]. In *Maritime security of the Baltic-Black Sea region: challenges and threats*, pp. 174–176 [in Ukrainian].

16. Marko, S. I. (2024). Pravovi osnovy informatsiino-analitychnoi diialnosti pravookhoronnykh orhaniv u protydii kryminalnym pravoporushenniam proty dovkillia [Legal foundations of information-analytical activity of law enforcement agencies in environmental crime prevention]. In *Naukovi vidkryttia ta fundamentalni naukovi doslidzhennia: svitovy dosvid*, pp. 210–213 [in Ukrainian].

17. Stepanova, H. M. (2024). Transformatsiia pravookhoronnoi diialnosti v umovakh voiennoho stanu: vyklyky ta priorytety rozvytku [Transformation of law enforcement activity under martial law]. In *Dostup do pravosuddia: vyklyky ta perspektyvy*, pp. 137–139 [in Ukrainian].

18. Tereshchenko, K. (2024). Shliakhy borotby z kryminalnymy pravoporushenniamy proty osnov natsionalnoi bezpeky Ukrainy [Ways of combating crimes against national security]. In *Problemy yurydychnoi nauky ochyma molodykh naukovtsiv*, pp. 225–227 [in Ukrainian].

19. Kryminalnyi kodeks Ukrainy [Criminal Code of Ukraine]: Law of Ukraine No. 2341-III of 15 April 2026. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> [in Ukrainian].

20. Cholak, V. D. (2026). Administratyvno-pravove rehuliuвання zabezpechennia publichnoi bezpeky ta poriadku na deokupovanykh terytoriiakh [Administrative and legal regulation of public security and order in de-occupied territories]. *Doctor of Philosophy thesis*. Odesa, 257 p. [in Ukrainian].

21. Pro Yedynyi derzhavnyi reiestr pryzovnykiv, viiskovozoboviazanykh ta rezervistiv [On the Unified State Register of Conscripts, Military Obliges and Reservists]: Law of Ukraine No. 1951-VIII of 07 January 2026. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1951-19#Text> [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 27.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.05.2026

Дата публікації: 31.05.2026

Zverev Anton

*Master of Sports of Ukraine,
Member of the Branch of the NOC of Ukraine
in the Kyiv Region,
Lecturer at the Department of Law
Enforcement Activities
State Tax University*

INTERACTION BETWEEN LAW ENFORCEMENT AGENCIES AND THE SECURITY AND DEFENSE SECTOR OF UKRAINE: FEATURES OF CONTEMPORARY PRACTICE

Summary. *Introduction.* In the context of the full-scale armed aggression against Ukraine, issues of ensuring national security have acquired particular significance. Effective responses to contemporary threats require proper coordination of the activities of law enforcement agencies and entities of Ukraine's security and defense sector. Modern security challenges are characterized by their complexity and multidimensional nature, necessitating close interagency cooperation in carrying out tasks related to the protection of state sovereignty, territorial integrity, constitutional order, and public security. Particular attention is given to information exchange, joint security planning, documentation of war crimes, counteraction to sabotage activities and cyber threats, as well as other encroachments on national security. Under such conditions, improving mechanisms of interaction between law enforcement agencies and security and defense sector entities remains one of the priority areas for the development of Ukraine's national security system.

Purpose. The purpose of this study is to provide a comprehensive analysis of the legal and organizational foundations of interaction between law enforcement agencies and entities of Ukraine's security and defense sector, to examine the peculiarities of such interaction under martial law, to summarize current interagency cooperation practices, and to identify prospects for improving relevant mechanisms of national security provision.

Materials and Methods. The research materials include: (1) the Constitution of Ukraine, the Law of Ukraine "On National Security of Ukraine", the Law of Ukraine "On Operational and Investigative Activities", the Law of Ukraine "On the National Police", the Law of Ukraine "On the Security Service of Ukraine", and other regulatory legal acts governing the activities of security and defense sector entities; (2) scientific works of Ukrainian and foreign scholars on national security, law enforcement activities, and interagency cooperation; and (3) materials reflecting the practical activities of law enforcement agencies and the security and defense sector under martial law.

The study employed both general scientific and special research methods, including the method of analysis and synthesis (to examine the legal foundations of interaction among security and defense sector entities), the systemic-structural method (to determine the role of law enforcement agencies within the national security system), the formal-legal method (to analyze the current legislation of Ukraine), the comparative-legal method (to study selected aspects of international experience in interagency cooperation), and the method of logical generalization (to formulate conclusions and recommendations).

Results. The article analyzes the legislative and organizational foundations of interaction between law enforcement agencies and Ukraine's security and defense sector under current conditions. It is established that a key role in ensuring interagency coordination is played by law enforcement bodies and other entities of the security and defense sector as defined by the Law of Ukraine "On National Security of Ukraine". The

main areas of contemporary interaction are identified, including information exchange, coordination of activities under martial law, joint responses to national security threats, counteraction to crimes against the foundations of national security, documentation of war crimes, maintenance of public security in de-occupied territories, and the implementation of digital technologies in the activities of relevant authorities.

The study examines practical examples of interagency cooperation in documenting war crimes, identifying collaborationist activities, and implementing stabilization measures in liberated territories of Ukraine. Particular attention is paid to the development of modern information and analytical systems, including the functioning of the Unified State Register of Conscripts, Persons Liable for Military Service, and Reservists "Oberih", which ensures the integration of information resources of various state bodies and contributes to more effective decision-making in the defense sector.

It is established that the modern system of interaction between law enforcement agencies and Ukraine's security and defense sector is characterized by a gradual transition toward a comprehensive model of interagency cooperation based on coordinated actions, prompt information exchange, joint use of information and analytical resources, and the implementation of digital technologies. At the same time, certain challenges remain, including overlapping competencies of some entities, insufficient integration of information systems, and the need for further improvement of the regulatory framework governing interagency cooperation.

Prospects. Promising areas for further research include the development of effective mechanisms for digital coordination of the activities of law enforcement agencies and the security and defense sector, improvement of the legal framework for information exchange among national security actors, implementation of European Union and NATO standards in the field of interagency cooperation, and the study of modern information technologies and artificial intelligence tools aimed at increasing the effectiveness of countering threats to Ukraine's national security.

Key words: law enforcement agencies, security and defense sector of Ukraine, national security, interaction, martial law, information exchange, digital technologies, information and analytical support, European integration.